

TARIFFREVISJONEN 2018

Uravstemning

over anbefalt meklingsforslag for
LO og NHO-overenskomstene

- Informasjonsmateriell
- Stemmehmateriell
- Uravstemningen skal finne sted torsdag 26. april

Alle medlemmer som omfattes av avtalene
har rett og plikt til å stemme over forslaget.

Fellesforbundet

Et enstemmig anbefalt forslag!.....	4
Avtalefestet pensjon (AFP)	5
Ramme for ny AFP-modell	6
Økonomisk bærekraft.....	6
Evaluering	6
Slitertillegg - ny ordning for sliterne	7
Økt kjøpekraft, lavlønnstillegg og likelønnsprofil	8
Spesielle resultater oppnådd for den enkelte overenskomst.....	10
Fellesoverenskomsten for byggfag (FOB)	10
Riksavtalen.....	13
Overenskomsten for byggeindustrien.....	14
Biloverenskomsten	16
Havbruksoverenskomsten	16
Flyoverenskomsten	17
Fellesoverenskomsten for treforedlingsindustrien	18
Wallboardoverenskomsten	19
AMB overenskomsten.....	20
Overenskomst for Trykkerier og grafiske bedrifter	21
Overenskomst for Bokbindere	21
Overenskomst for Serigrafiske bedrifter	22
Overenskomst for Kartonasjefabrikker m.v.	22
Overenskomst for avis, avistrykkerier og pakkerier	23
Overenskomst for asfaltarbeid og veivedlikehold.....	24
Overenskomsten for jordbruks- og gartnerinæringene.....	25
Steinindustrioverenskomsten	26
Naturbruksoverenskomsten.....	27
Landforpleiningsavtalen.....	28
Overenskomsten for bilutleie-NHO	29
Tannteknikeroverenskomsten	29
Sandtakoverenskomsten	30

Et enstemmig anbefalt forslag!

I denne brosjyren finner du en orientering om resultatet av årets samordnede tariffoppgjør mellom LO og NHO. Vi er svært godt fornøyd med resultatet. Et enstemmig forhandlingsutvalg, der alle berørte forbund var representert, anbefaler deg å stemme JA til forslaget.

Resultatet sikrer

- En bedre AFP-ordning enn i dag
- Slitertillegg
- Økt kjøpekraft for alle LO-organiserte
- Særskilte lavlønnstillegg
- Forbedringer i de enkelte overenskomstene
- Ryddet opp i bestemmelser for reise, kost og losji. (Gjelder Industriooverenskomsten til Fellesforbundet.)

Her kan du lese mer om hva vi har oppnådd i det samordnede oppgjøret og i de forbundsvisе tilpasningsforhandlingene. Vi ber deg sette deg grundig inn i resultatet. Mer detaljert informasjon finner du på www.lo.no og på forbundets hjemmeside. Du kan også få mer informasjon ved å henvende deg til LOs distriktskontor i ditt hjemfylke eller til forbundet.

Bruk stemmeretten

Nå skal du si din mening om resultatet i en demokratisk uravstemning. Det er du som skal bestemme om forslaget blir vedtatt eller ikke. Stemmeseddelen finner du på omslaget av dette heftet. Det er forbundet ditt som arrangerer uravstemningen. Følg instruksjonene som din lokale tillitsvalgte gir om dette! Uravstemning skal finne sted innen 26. april 2018. LO har svarfrist til Riksmekleren den 27. april 2018.

Min oppfordring til deg er:

Bruk stemmeretten din. Ikke la andre bestemme for deg!

Hans-Christian Gabrielsen
LO-leder

Avtalefestet pensjon (AFP)

LO og NHO evaluerte dagens AFP-ordning i 2017. Rapporten viser at AFP-ordningen fungerer godt for de fleste. Samtidig ser vi at ordningen har en rekke hull og mangler som må rettes opp. Mange mister uforskyldt ytelsen selv etter mange år i en AFP-bedrift.

Endringer i dagens AFP-ordning – tetting av hull

- I dagens regelverk kan man ha 26 ukers fravær, uansett type, de siste tre årene før AFP-uttak. I tillegg kan man ha 26 ukers sykefravær. Sistnevnte 26-ukersgrense for sykefravær utvides nå med ett år, til 78 uker. Dermed kan man være syk i inntil to år på slutten av yrkeslivet uten å miste AFP-rettighetene. Dette vil fange opp langt flere av de som blir syke etter fylte 60 år, og gi flere AFP.
- Arbeidstakere som blir sagt opp på grunn av nedbemanning eller konkurs og hadde fylt vilkårene for AFP i løpet av oppsigelsestiden, vil nå bli regnet som reelle arbeidstakere selv om de ikke er på jobb i oppsigelsestiden. Dette sikrer at flere som rammes av nedbemanning/konkurs på slutten av yrkeslivet sikres AFP.
- Endringene gjelder for personer født 01.03.1955 og senere.

Ny, framtidig AFP

Partene er enige om målene for en ny AFP-ordning som tetter alle hull og gir større trygghet for framtidig pensjon. AFP skal bli en ytelse som er knyttet til samlet tid i AFP-bedrift. Med full opptjening i ordningen vil nivået på AFP være på linje med dagens nivå. Ordningen blir samtidig mer rettferdig og forutsigbar. Den vil være attraktiv for både arbeidstakere og arbeidsgivere og bidra til høy organisasjonsgrad. Ytelsen skal fortsatt være lik for kvinner og menn.

Fordi den nye AFP-ordningen knyttes til samlet tid i AFP-bedrift, og opptjenes mer gradvis, vil den nye ordningen også være viktig for yngre arbeidstakere. Samtidig vil ordningen tette hullene som gjør at mange i dag mister hele ytelsen på tampen av yrkeslivet. Det gjør at AFP vil bli

mer forutsigbar og mer rettferdig, og gi større trygghet for framtidig pensjon.

Mer enn dobbelt så mange vil få rett til AFP med ny ordning.

Partene har blitt enige om rammene til en ny AFP-ordning. Detaljene skal på plass i en felles utredning sammen med myndighetene. Den skal være ferdig i desember 2018. LO tar sikte på at den nye ordningen skal avtales i mellomoppgjøret 2019. LO-medlemmene skal da få ta stilling til ny AFP gjennom en uravstemning.

Ramme for ny AFP-modell

Partene har avtalt at ny modell skal inneholde følgende:

- De som har fylt 62 år og vil kvalifisere til AFP etter gjeldende regler innen ny ordning trer i kraft, blir værende i dagens ordning.
- Det sikres overgangsregler mellom eksisterende og ny ordning
- Ny ordning skal være en kvalifiseringsordning som vil gi en pensjonsytelse beregnet ut fra årene man har hatt i tariffbundet bedrift.

Økonomisk bærekraft

AFP er en viktig byggestein i et samlet norsk pensjonssystem, og det er helt sentralt at det både blant bedrifter og ansatte er tillit til systemet både nå og for fremtiden. AFP-ordningen er avtafefestet, støttes av en trepartsavtale med bakgrunn i et bredt pensjonsforlik og ordningen har et betydelig og økende bufferfond. Den er imidlertid ikke sikret mot den risiko som vil kunne inntreffe dersom vesentlige rammevilkår endres eller partenes oppslutning om ordningen skulle svekkes vesentlig. Partene er derfor enige om å øke fonderingsgraden i ordningen samt avtale et regelverk som kan skjerme ordningen mot risiko. Dette er et felles ansvar.

Evaluering

Ny ordning skal evalueres innen 1.1.2030.

Slitertillegg - ny ordning for sliterne

Levealdersjusteringen i Folketrygden virker sterkere enn antatt. LO har sikret en ekstra ytelse til de som ikke har muligheter eller helse til å stå lenge i arbeid. Ytelsen går til de som går av ved 62, 63 eller 64 år, uten arbeidsinntekt ved siden av. Ordningen innføres fra 1. januar 2019, og når den er fullt innfasnet vil den gi om lag 25 000 kroner ekstra i året fram til fylte 80 år.

Sliterordningen skal finansieres ved bruk av dagens Sluttvederlagsfond. LO og NHO vil i fellesskap utforme ordningen. Ordningen skal settes i drift fra 1. januar 2019. Sliterordningen skal finansieres med eksisterende kapital og avkastning samt tilføres midler fra bedriftene fram til 31. desember 2023.

Hvem er omfattet

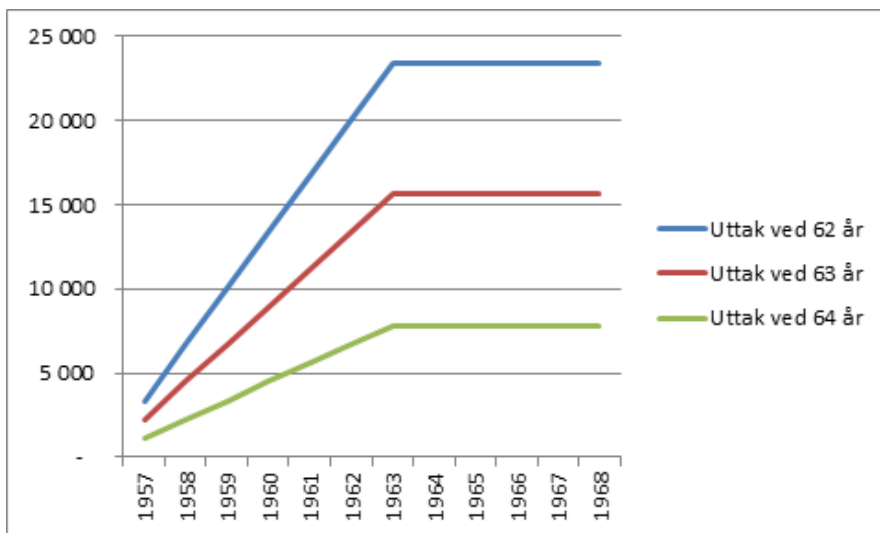
Ansatte i tariffbundne bedrifter innen de overenskomstområder som i dag er omfattet av Sluttvederlagsordningen.

Størrelse og varighet på ytelsen

- Full ytelse tilsvarer 0,25 G (grunnbeløp i folketrygden) på starttidspunktet.
  - Ved avgang ved 62 år får man full ytelse.
  - Ved avgang ved 63 år får man 2/3 av full ytelse.
  - Ved avgang ved 64 år får man 1/3 av full ytelse. Ved senere avgang gis ingen ytelse.
- Ytelsen trappes opp, slik at de som er født i 1957 får 1/7 av ytelsen og de som er født senere får ytterligere 1/7 av ytelsen for hvert årskull inntil 1963-årgangen som får full ytelse.

Dette skjer samtidig som AFP-ytelsen trappes ned i takt med utfasing av kompensasjonstillegget og samlet ytelse reduseres på grunn av levealdersjusteringen. Innfasingen av slitertillegget gir en mer stabil samlet ytelse for flere årganger.

- De som er født etter 1963 får full ytelse
- Ytelsen reguleres som løpende utbetalinger fra folketrygden.
- Ytelsen opphører ved død eller fylte 80 år.

Figurtekst: Årlig utbetaling av slitertillegg for ulike årskull og uttakstidspunkt.

Økt kjøpekraft, lavlønns tillegg og likelønnsprofil

Det anbefalte meklingsforslaget innebærer en lønnsøkning på 1 krone per time til alle. Det utgjør 1950 kroner per år. Tillegget vil gjelde fra 1. april.

I tillegg skal lavlønte ha kr 2,50 per time fra samme dato. Disse får derfor kr 3,50 til sammen. Det er de på avtaler der lønnsnivå i gjennomsnitt i fjor var under 90 prosent av industriarbeiderlønn som får lavlønns tillegget. Sammen med det generelle tillegget, innebærer forslaget kr 6 825 per år.

Lavlønns tillegget har en god likelønnsprofil.

Hvert enkelt forbund har som del av oppgjøret også avtalt endringer innenfor ei ramme på kr 0,30 per time. Dette har blitt foreslått brukt litt forskjellig i de ulike avtalene.

Alle tilleggene er samlet sett anslått å slå ut med 0,5 prosentenheter i

årslønnsveksten fra 2017 til 2018. Med andre kilder til lønnsøkninger (årets virkning av lønnsveksten gjennom fjoråret og forventet lønnsglidning) gir dette en anslått årslønnsvekst på 2,8 prosent. Prisene er til sammenlikning anslått å øke med 2 prosent. Med dette vil lønnsoppgjøret sikre økt kjøpekraft.

Tariffavtaler med gjennomsnittlig lønnsnivå under 90 prosent av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn

- 133 BAKER-OG KONDITOROVERENSKOMSTEN
- 14 VEKTEROVERENSKOMSTEN
- 377 TRANSPORTSELSKAPER I NORGE
- 131 EGG- OG FJÆRFEKJØTTINDUSTRIEN
- 70 BUTIKKOVERENSKOMSTEN - HK
- 296 IO TEKO-OVERENSKOMSTEN
- 333 SKIANLEGG
- 105 VASKERIER OG RENSERIER
- 487 AMB-OVERENSKOMSTEN
- 301 PARKERINGSSSELSKAPER
- 55 BOKBINDERIER
- 10 RENHOLDSBEDRIFTER
- 11 RENHOLD
- 329 GLASS OG KERAMISK INDUSTRI
- 415 FRITIDS- OG AKTIVITETSAVTALEN
- 293 LANDFORPLEININGSAVTALEN
- 79 HOTELL- OG RESTAURANTAVTALEN - RIKSAVTALEN
- 521 DYREPLEIERE
- 525 JORDBRUK OG GARTNERI
- 345 OVERENSKOMSTEN FOR BILUTLEIE
- 441 SERIGRAFIOVERENSKOMSTEN

Spesielle resultater oppnådd for den enkelte overenskomst

De overenskomstvise tilpasningsforhandlingene ble gjennomført på grunnlag av mandat som fremkommer av Riksmeklerens møtebok av 2. og 4. mars 2018, og protokoller mellom LO og NHO av 13. mars 2018.

Protokollene fra de overenskomstvise tilpasningsforhandlingene og annet materiell knyttet til oppgjøret er lagt ut på [forbundets hjemmeside](#).

(Koden fører rett til uravstemningssiden på fellesforbundet.no)

Fellesoverenskomsten for byggfag (FOB)

Nye satser garantert minsteførtjeneste

- For fagarbeidere kr 203,80 per time. En økning på kr 5,90 per time.
- For arbeidstaker uten bransjeerfaring kr 183,10 per time. En økning på kr 5,30 per time
- For arbeidstakere med ett års bransjeerfaring kr 191,00 per time. En økning på kr 5,50 per time
- For arbeidstakere under 18 år. kr 122,90 per time.

§ 2-7 Overtidsgodtgjørelse

Ny sats, kr 260,38

§ 2-10 Diverse tillegg

§ 2-10.1	Minste godtgjørelse bas	kr 7,30
§ 2-10.2	Smusstillegg	kr 4,40

§ 2-13 Matpenger / kafépenge

§ 2-13.1	Matpenger ved overtid	kr 86,50
§ 2-13.2	Kafépenge	kr 27,40

§ 4-2 Akkordtariffene

Nye satser FOB § 4-2

Påslagsprosjenter pr. 1. august 2018 er:

- Blikkenslagerfaget 96,31 %

- Malerfaget	16,75 %
- Murerfaget	16,75 %
- Rørleggerfaget	12,48 %
- Taktekkerfaget	44,91 %
- Tømrerfaget	minst kr 200,94
- Isolatører	kr 205,34
- Betongfagene	minst kr 239,57
- Anleggsgartnerfaget	173 øre

§ 6. Arbeidstid

§ 6-3.3.4 merknad for rørleggerfaget, utrykningstillegg minst kr 165

§ 6-4 Skiftarbeid

§ 6-4.2	skifttillegg, 2. skift	kr 27,58
§ 6-4.2	skifttillegg, 3. skift	kr 44,10
§ 6-4.2	skifttillegg, lørdag etter kl. 13.00 m.m.	kr 108,70

§ 7-2 Hvor nattopphold ikke er nødvendig

§ 7-2.2 Nye satser for reise- og gangtid.

1. Når arbeidstakeren selv sørger for transport:

a)	For avstand fra 7,5 til 15 km:	kr 98,10
b)	For avstand fra 15 til 30 km:	kr 162,50
c)	For avstand fra 30 til 45 km:	kr 190,80
d)	For avstand fra 45 til 60 km:	kr 218,40
e)	For avstand fra 60 til 75 km:	kr 247,80

2. Når arbeidsgiver sørger for transport:

a)	For avstand fra 7,5 til 15 km:	kr 58,70
b)	For avstand fra 15 til 30 km:	kr 98,20
c)	For avstand fra 30 til 45 km:	kr 117,40
d)	For avstand fra 45 til 60 km:	kr 137,00
e)	For avstand fra 60 til 75 km:	kr 157,40

§ 7-2.8.3 for rørleggere, reise- og gangtid inntil 1 1/2 time daglig

Ny sats rørlegger	kr 109,50
Ny sats ufaglært	kr 100,10
Ny sats lærling	kr 75,50

Partene er enige om følgende utvalgsarbeide og annet:

Utvalgsarbeid overenskomsten:

Partene er enige om at det i perioden nedsettes et felles utvalg, som skal jobbe frem et forslag til en grundig revidering av overenskomsten med tilhørende bilag.

Seriøst arbeidsliv:

Partene vil sammen jobbe for å fremme rekruttering og økt produktivitet i næringen. Det er viktig i det videre arbeid at næringen selv er aktiv med å synliggjøre seriøsitetsarbeid, både i BNLs medlemsbedrifter og blant Fellesforbundets medlemmer. I denne sammenheng vises det også til føringene for utvalgsarbeid på overenskomsten i perioden.

Etter- og videreutdanning:

Partene henviser til Hovedavtalens bestemmelser om kompetanseutvikling, samt pågående arbeid med "Digitalt veikart" og vil sammen jobbe for at også de som utfører arbeid byggeplassen tar del i kompetansehevingen.

Akkord:

Partene viser til rapport fra Akkordutvalget 2016-2018. I løpet av 2018 skal partene ha gjennomført forprosjektet for forberedelse til en gjennomgang av akkordlønnssystemet i FOBen. Dette med sikte på å vurdere muligheten for å etablere et nytt akkordlønnssystem basert på ny teknologi. Partene er enige om at forprosjektet nedsettes administrativt i etterkant av vedtakelse. Partene blir enige om en kostnadsramme for forprosjektet og kostnadene deles mellom partene. Partene forplikter seg til å stille med nødvendige faglige og økonomiske ressurser til å gjennomføre forprosjektet.

Forprosjekt digitalisering

- I arbeidet skal det, foruten forenkling av systemene og tariffene, legges vekt på å utrede hvordan man skal ivareta de grunnleggende prinsippene og fordelene som ligger i dagens akkordlønnssystem. Med det menes partenes eierskap, akkordlønnssystemet som mekanisme for å koble verdiskaping og produktivitet opp mot lønnsutvikling, fremme av

selvstendige akkordlag og partenes rolle i et fremtidig digitalt akkordlønnssystem.

Partene forplikter seg til, etter maks tre måneder, etter at forprosjektet er fullført, å ta stilling til videre progresjon for digitalisering av akkordtariffene.

Frem til et eventuelt nytt akkordlønnssystem er vedtatt av partene, vil det være behov for å følge opp og vedlikeholde dagens system.

Det grønne skiftet

Partene i tariffperioden i fellesskap synliggjøre og oppfordre til at arbeidstakerne benytter offentlig eller annen miljøvennlig kommunikasjon – jf. FOB §7-2.3.7. Videre at partene på bedrift bidrar til redusert transportbehov ved bemanningsplanlegging og logistikk rundt transport av maskiner, utstyr, mv. til arbeidsplassene.

Riksavtalen

1. Lønn

Fremforhandlede tillegg gir utslag på avtaleområdet pr. 1. april 2018:

Generelt tillegg kroner 1,00 pr. time på 37,5 timers uke.

Lavlønns tillegg kroner 2,50 pr. time på 37,5 timers uke.

Forbundsvisse tilpasningsforhandlinger gir ytterligere 15 øre pr. time på 37,5 timer uke samt at det avsettes ytterligere 15 øre til heving av tillegg på kveld, helg og natt for fastlønte.

Garantitillegget pr 1. april 2018:

Garantitillegget utgjør kroner 1,18 pr. time på 37,5 timers uke.

Dette tillegget fordeles på følgende måte:

Kroner 1,04 per time legges på minstelønnsatsene.

Kroner 0,14 brukes til heving av tilleggene for kvelds-, helg- og nattarbeid.

(Garantitillegget er ikke en del av tariffoppgjøret, men reguleringstidspunktet er det samme som for tillegg gitt i oppgjøret)

Resultatet gir følgende lønsmessige utslag for ansatte på avtaleområdet:

Alle individuelt fastsatte lønninger og personlige lønninger i avtalen reguleres med minst kroner 3,65,00 pr. time på 37,5 timers uke.

Resultatet gir følgende regulering av minstelønnsatser:

Satser for unge arbeidstakere reguleres samlet med kroner 3,65 pr. time på 37,5 timers uke.

Alle øvrige minstelønnsatser reguleres samlet med kroner 4,69 pr. time på 37,5 timers uke.

Regulering av tilleggene for kvelds-, helg- og nattarbeid

Tilleggene reguleres til sammen med 3,7%

Ytterligere regulering av satser vil gjøres på ordinær måte jfr. reguleringsprotokoll av 13. april 2010.

2. Endringer i avtalen for øvrig

Deltidsansatte opptjener praksis i henhold til § 3.3, på lik linje med heltidsansatte, uavhengig av om de er fast eller midlertidig ansatt. Innledende bestemmelser om partssamarbeid og tid/betaling for tillitsvalgtarbeid i Riksavtalen er redaksjonelt endret.

Feil henvisninger og skrivefeil uten realitetsendring rettes opp.

3. Utvalgsarbeid i avtaleperioden 2018-2020

NHO Reiseliv og Fellesforbundet skal i avtaleperioden gjennomgå grunnlaget for justering av tillegg i Riksavtalens § 4.3 punktene 3.1, 3.2, 3.3 og 3.5

Overenskomsten for byggeindustrien

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr 1,00 pr. time fra 1. april 2018.

Endringer i overenskomstens minstelønssatser

§ 2-2 Lønn garantert minstefortjeneste

1. Lønnsatser

Nybegynner	ny sats	kr 177,67 per time
Etter ett år	ny sats	kr 181,01 per time

3. Fagarbeidere	ny sats	kr 12,80 per time
-----------------	---------	-------------------

4. Ferievikarer 18-23 år	ny sats	kr 152,54 per time
--------------------------	---------	--------------------

§ 2-5 Lærlinger etter kunnskapsløftet

2. Kunnskapsløftet lærlinger – avlønning

Lærlingers garanterte minstefortjeneste øker til

3. året	ny sats	kr 76,19 per time
---------	---------	-------------------

4. året	ny sats	kr 114,28 per time
---------	---------	--------------------

§ 2-6 Unge arbeidere

ny sats	kr 124,08 per time
---------	--------------------

§ 3-5 nr. 4 c Skiftarbeidere

Skifttillegg for 2. skift	ny sats	kr 21,67 per time
---------------------------	---------	-------------------

Skifttillegg for 3. skift	ny sats	kr 28,02 per time
---------------------------	---------	-------------------

Skifttillegg for helgeskift	ny sats	kr 102,47 per time
-----------------------------	---------	--------------------

§ 3-8 Matpenger

Matpenger ny sats kr 86,50

Ikrafttredelse

Alle nye satser i overenskomsten gjelder fra 1. april 2018, med unntak av satsene i § 3-5 nr. 4 c, som gjelder fra vedtagelsestidspunktet for det samordnede oppgjøret mellom LO og NHO.

Tillegg gis ikke til arbeidstakere som har sluttet før vedtakelsen. Ingen reguleringer skal iverksettes før oppgjøret er vedtatt.

**

Partene er enige om at den forbundsvise potten på kr 0,30 per time med dette er benyttet.

Partene er enige om at minstelønssatsene ikke økes med et eventuelt generelt tillegg ved årets oppgjør.

Arbeid i perioden

Partene er enige om å se på statistikkgrunnlaget for byggeindustrien i perioden.

Biloverenskomsten

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr 1,30 pr. time fra 1. april 2018.

Fellesforbundet og Norges Bilbransjeforbund er enige om en samarbeidserklæring som skal settes inn i starten av Biloverenskomsten.

§ 3.1 Minstelønssatsene

Satsene i 3.1, 3.2, og 3.3 økes med 4.7 %.

§ 17 Overtidsarbeid

Matpenger er økt til kr 86,50.

Til forhandlingsprotokollen:

Fellesforbundet og Norges Bilbransjeforbund er enige om å lage en egen veileder som gjør det enkelt for bedriftene å håndheve et eventuelt forbud mot bruk av kamera- eller opptaksutstyr montert på kunders kjøretøy.

Fellesforbundet og Norges Bilbransjeforbund er også enige om at dagens godkjenningsordninger gjennom Statens Vegvesen ikke er tilpasset de reelle forholdene i bransjen. Basert på en utredning vil partene sammen arbeide for å få endret godkjenningsordningene i løpet av neste tariffperiode.

Havbruksoverenskomsten

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr 1,00 pr. time fra 1. april 2018.

Teknisk revidering av Havbruksoverenskomsten

Partene har i perioden hatt en teknisk revidering av overenskomsten. I den anledning har vi bl.a. opprettet noen nye kapitler og endret plasseringen av enkelte bestemmelser. Disse endringene innebærer ikke noen realitetsendring i forhold til overenskomstens materielle innhold.

Endringer i overenskomstens minstelønnsatser i § 6 (ny plassering § 4-2) og vakttilleggene i § 3.2 pkt. d) (ny plassering § 3-2 d))

§ 6.2 (ny plassering § 4-2)

Satsen fra 0-1 år heves til kr 183,50

Satsen fra ett år i bedrift heves til kr 185,50

§ 6.3 (ny plassering § 4-2)

Satsen for fagarbeidertillegg heves til kr 12,50

§ 3.2 d) (ny plassering § 3-2 d))

Satsen for ukevakter heves til kr 105,00

Satsen for helgevakter heves til kr 525,00

Satsen for vakt på bev. helligdager samt 1. og 17 mai heves til kr 224,00

Samarbeidserklæring

Partene er enige om en samarbeidserklæring som skal plasseres i starten av overenskomsten, for å løfte frem viktigheten av et velfungerende lokalt samarbeid og et organisert arbeidsliv.

Utvalgsarbeid i den kommende tariffperioden

Partene er enige om et utvalgsarbeid der erfaringer, praksis og behov knyttet til arbeidstid kartlegges, og grunnlaget for nye tariffbestemmelser skal vurderes.

Flyoverenskomsten

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr 1,30 pr. time fra 1. april 2018.

Minstelønnsattene i § 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3 og 2.2.9 økes tilsvarende.

Matpenger er økt til kr 86,50.

Minstelønnssetningene ble ikke hevet som ved tidligere oppgjør. Fellesforbundet mener dette bryter med overenskomstens tradisjon for regulering av minstelønnssetninger.

Fellesoverenskomsten for treforedlingsindustrien

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr 1,00 pr. time fra 1. april 2018.

Økonomi

Med de endringer som er gjort i overenskomstens pkt. 2.6 – skiftprosenttillegg, så er partene enige om at hele den forbundsvisе potten på kr 0,30 per time med dette er benyttet.

Pkt. 2.5 Skifttillegg:

Nye satser i skifttilleggene i pkt. 2.5 reguleres i henhold til hurtigstatistikken med 3,6 %. Nye satser blir:

	2-skift	Døgnkont.	Helkont.	Årsko nt.
Formiddagsskift	0,00	0,00	0,00	0,00
Ettermiddagsskift	19,02	17,73	13,40	13,40
Nattskift		22,42	22,42	22,42
Natt til S og H		38,29	38,29	38,29

Pkt. 2.6 Skiftprosenttillegg:

Partene enige om å heve skiftprosentgrunnlaget i pkt 2.6 med kr 1,95. Nye satser blir:

Skiftprosentgrunnlaget	Nye satser
For 2-skift	80,39
For døgnkontinuerlig skift	82,60
For helkontinuerlig skift	87,10

Pkt. 2.7.2 Overtidsprosjenter:

Matpengesatsen i pkt. 2.7.2 syvende ledd økes i henhold til protokoll mellom LO og NHO av 13. mars 2018 til kr 86,50.

Kapittel 5 - Midlertidige overføringer

Følgende setning legges til i første avsnitt i pkt. 5.1. Omfang:
Slik overføring gjelder normalt for inntil 6 måneder.

Utvalgsarbeid:

Partene er enige om at det utvalgsarbeid som ble påbegynt i tariffperioden 2016-2018 fortsetter. Partene ser på pkt. 2.5 (skifttillegg), pkt. 2.6 (skiftprosenttillegg) og pkt. 2.12 (lavlønns- og garantitillegg) for å gjennomgå og revidere tekst i disse tre overenskomstbestemmelsene.

Wallboardoverenskomsten

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr 1,30 pr. time fra 1. april 2018.

§ 2-1 Lønninger:

Partene er enige om at minstelønnsatsene i § 2-1, pkt. 1 og 2 heves med 5,1 % beregnet ut i fra satsene i 2016. Nye satser blir som følger:

Satser for minste timefortjeneste:	
Begynnerlønn	kr 165,12
Etter 1 år	kr 176,67
Under 18 år	kr 128,98

§ 3-2 Skiftarbeid:

Partene er enige om at skifttilleggene i § 3-2 pkt. 7 heves med 2,08 % beregnet ut i fra satsene i 2017. Nye skiftsatser blir som følger:
For 2-skift betales kr 16,36 pr. time.

For 3-skift betales kr 22,11 pr. time.

For nattskift til søn-og helligdag erholder helkontinuerlige skiftarbeidere, når produksjonen i deres avdeling er i gang, kr 11,93 pr. time i tillegg til det ordinære skifttillegg.

Skiftarbeide i de helkontinuerlige avdelinger får for skiftene mellom kl. 12 dag før søn- og helligdag og siste helligdag kl. 22.00 et tillegg på kr 73,15 pr. time som inkluderer kompensasjon for 33,6 timers uke.

§ 3-4 Overtidsarbeid:

Matpengesatsen i pkt. 5 økes i henhold til protokoll mellom LO og NHO av 13. mars 2018 til kr 86,50.

Utvalgsarbeid:

Partene er enige om at det gjennomføres et utvalgsarbeid i tariffperioden 2018-2020 for å gjennomgå og revidere tekst i overenskomstens § 3-2.8 Regulering av skifttilleggene for 2. avtaleår.

AMB overenskomsten

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg til alle som er omfattet av AMB-overenskomsten på kr 3,80 pr time pr. 1. april 2018

For 2-skiftsarbeidere som har 36,5 timers arbeidsuke heves timesatsen med kr 3,90.

For 3-skiftsarbeidere som har 35,5 timers arbeidsuke heves timesatsen med kr 4,01.

For 3-skiftsarbeidere som har 33,6 timers arbeidsuke heves timesatsen med kr 4,24.

Matpengesatsene endres til kr 86,50.

Endringer i AMB-overenskomstens satser

§ 4.1.2 Minstelønn

Fagarbeider kr 164,32

Spesialarbeider kr 153,90

Hjelpearbeider kr 143,53

§ 4.4.1 Minstelønn

For ansatte i kvalifisering, kan ikke minste timefortjeneste ligge under kr 131,96 og høyeste timefortjeneste ikke over 137,96 kroner.

Partene er også enige om følgende:

- 1) Unntaket i pkt 8.6.4 Lærekandidater annet ledd videreføres.
- 2) Pkt 4.3 Garantert fortjeneste videreføres for de som kommer fra TIA og som nå er ansatt med VLT.
- 3) Pkt 1 og 2 gjelder ut kalenderåret 2018, med mindre partene blir enige om noe annet.
- 4) Det nedsettes en arbeidsgruppe som skal vurdere begge ordningene. Gruppen skal levere sin innstilling innen årsskiftet.

Partene er enige om at de generelle tilleggene ikke gjelder for VTA-bilaget. Partene er enige om å gjennomføre regulering av VTA-bilagets lønnsnivå etter 15. mai 2018.

Protokolltilførsel fra Fellesforbundet: Fellesforbundet mener minstelønnsatser i overenskomsten skal heves på bakgrunn av lønnsutviklingen, uten at det regnes på kostnadene ved dette, i tråd med tidligere praksis.

Overenskomst for Trykkerier og grafiske bedrifter

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr. 48,75 pr. uke fra 1. april 2018.

Matpengesatsen økes til kroner 86,50

Overenskomstens minstelønnsatser økes med de generelle tillegg som gis i oppgjøret. Satsene reguleres etter vedtakelsen og samtidig reguleres satsene for skiftbetaling i henhold til overenskomstens bestemmelser.

Overenskomst for Bokbindere

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr. 142,50 pr. uke fra 1. april 2018.

Matpengesatsen økes til kroner 86,50

Overenskomstens minstelønnsatser økes med de generelle tillegg som

gis i oppgjøret. Satsene reguleres etter vedtakelsen og samtidig reguleres satsene for skiftbetaling i henhold til overenskomstens bestemmelser.

Overenskomst for Serigrafiske bedrifter

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr. 142,50 pr. uke fra 1. april 2018.

Matpengesatsen økes til kroner 86,50

Overenskomstens minstelønnsatser økes med de generelle tillegg som gis i oppgjøret. Satsene reguleres etter vedtakelsen og samtidig reguleres satsene for skiftbetaling i henhold til overenskomstens bestemmelser.

Overenskomst for Kartonasjefabrikker m.v.

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr. 48,75 pr. uke fra 1. april 2018.

Matpengesatsen økes til kroner 86,50

Overenskomstens minstelønnsatser økes med de generelle tillegg som gis i oppgjøret. Satsene reguleres etter vedtakelsen og samtidig reguleres satsene for skiftbetaling i henhold til overenskomstens bestemmelser.

Endringer i overenskomsten

Overenskomstens § 26 pkt. 2 inntas et nytt tredje avsnitt med følgende ordlyd:

Etter enighet i styret for fondet kan styret vedta å redusere innbetalingen. Når fondets disponible kapital når 1,5 millioner kroner gjeninnføres full innbetaling jf. 1. og 2. avsnitt.

Ny merknad:

29. januar 2018 gjorde styret i Utdanningsfondet for grafisk emballasje følgende vedtak:

Med virkning fra 1. januar 2018 gjøres følgende vedtak om redusert innbetaling:

De i overenskomstens § 26 pkt. 2 fastsatte beløp settes ned til en

fjerdedel slik at bedriftene innbetaler kroner 3,25 per uke per arbeidstaker. Kroner 0,25 per uke trekkes av arbeidstakers lønn og bedriften betaler kroner 3,- per uke.

Bedriftene faktureres en gang per kalenderår i november. Fondet sender melding til bedriftene ved månedsskiftet oktober/november om at de skal oppgi til fondet antallet det skal faktureres for.

Overenskomst for avis, avistrykkerier og pakkerier

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr. 162,50 pr. måned fra 1. april 2018.

1. Overenskomsten

Det ble i oppgjøret i 2016 enighet mellom Fellesforbundet og Mediebedriftenes Landsforening om å slå sammen overenskomst for pakkerier med overenskomst for avis og avistrykkerier fra 1. april 2018. Et partssammensatt utvalg har i perioden utarbeidet forslag til ny overenskomst og dette forslaget gjøres gjeldende som ny overenskomst med endringer som kommer av tariffrevisjonen i 2018. I overenskomsten gjøres i tillegg mindre tekstoppsettinger og presiseringer.

2. Økonomi

Det gis kroner 585,- pr. årsverk for arbeidstakere omfattet av overenskomsten til lokal fordeling. Hvis partene ikke blir enige, fordeles midlene med kroner 49,- pr. måned som generelt tillegg. Tillegget gis pr. 1. april. Den forbundsvise potten på kroner 0,30 er med dette benyttet.

Overenskomstens minstesatser vil bli regulert i henhold til reguleringsbestemmelsen for mellomoppgjør og samordnede oppgjør. Satsene for skift og andre tillegg reguleres i henhold til overenskomstens bestemmelser. Dette gjøres på et senere tidspunkt.

3. Matpenger

Satsen for matpenger økes til kroner 86,50.

Overenskomst for asfaltarbeid og veivedlikehold

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr 1,00 pr. time fra 1. april 2018.

Økonomi

Med de endringer som er gjort i overenskomstens § 2-1.9 – Smusstillegg og § 2-1.10 – tillegg for arbeid i tunnel og lukkede rom, samt endring i § 6-7 – Betalingsregler, så er partene enige om at hele den forbundsvisse potten på kr 0,30 per time med dette er benyttet.

§ 2-1 Lønnsbestemmelser:

Partene er enige om at minstelønssatsene i § 2-1 - Lønnsbestemmelser heves med 4 % beregnet ut i fra satsene i 2016. Nye minstesatser blir som følger:

- Øvede arbeidstakere
kr 195,52 per time
- Arbeidstakere med yrkeserfaring
kr 188,24 per time
- Arbeidstakere over 18 år uten yrkeserfaring
kr 182,00 per time

Partene er enige om at et eventuelt tillegg som gis i det samordnede oppgjøret mellom LO og NHO inngår i satshevingen.

§ 2-1.9 Smusstillegg

Partene er enige om at satsen heves med kr 1,50. Ny sats er kr 18,80 per time.

§ 2-1.10 Tillegg for arbeid i tunnell og lukkede rom

Partene er enige at satsen heves med kr 1,50. Ny sats er kr 18,80 per time.

§ 2-1.13 Matpenger

Ny sats for matpenger i § 2-1.13 er i henhold til protokoll mellom LO og NHO kr 86,50.

§ 6-7 Betalingsregler

Partene er enige om at satsen heves med kr 5,-. Ny sats er kr 95,- per time.

Bilag 7 Godtgjørelse for helligdager og 1. og 17. mai – B-ordningen

Avsetning til B-ordningen justeres i tråd med vanlig praksis.

Utvalgsarbeid

Partene er enige om at overenskomsten inneholder bestemmelser om trafikkdirigering, og at med dagens utvikling er det nødvendig å se på formuleringer for å bedre ivareta denne gruppen. Utvalgsarbeidet skal gjennomføres i løpet av første avtaleår, med frist 1. desember 2018.

Overenskomsten for jordbruks- og gartnerinæringene

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg, samt et lavlønnstillegg, på i alt kr. 3,50 per time, med virkning fra 1. april 2018.

Økonomi

Med de endringer som er avtalt å gjennomføre i overenskomstens minstelønnsbestemmelser, samt de endringer som er gjort i pkt. 3.2.1 – lønn til fagarbeidere og pkt. 3.4.1 – tillegg for delt dagsverk avløsere, så er partene enige om at hele den forbundsvisе potten på kr 0,30 per time med dette er benyttet.

§ 3.2 Minstelønnsatser:

Det er enighet mellom partene om at et eventuelt generelt tillegg og/eller lavlønnstillegg, som følger av det sentrale oppgjøret mellom LO – NHO, legges på minstelønnsattsene dersom ikke annet blir bestemt i forhandlingene mellom LO og NHO. En eventuell justering av satsene gjennomføres av partene når lønnsoppgjøret er vedtatt.

Pkt. 3.2.1 Lønn til fagarbeidere:

Det er enighet mellom partene om at fagarbeidertillegget heves fra kr 11,- til kr 11,75.

Pkt. 3.4.1 Tillegg for delt dagsverk avløsere:

Det er enighet mellom partene om å øke tillegg for delt dagsverk for avløsere fra 2% til 2,3%.

§ 5.1 Matpenger

Ny sats for matpenger i § 5.1 er i henhold til protokoll mellom LO og NHO kr 86,50.

Tekstendringer i overenskomsten

Partene er enige om at det utvalgsarbeidet som ble gjennomført i tariffperioden 2016-2018 nå er slutført, og at tekstendringer som det er enighet om i utvalgsarbeidet nå legges til grunn ved revidering av ny Overenskomst for jordbruks- og gartnerinæringene for perioden 2018-2020.

Steinindustrioverenskomsten

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr 1,30 pr. time fra 1. april 2018.

§ 3 Lønnsbestemmelser:

Partene er enige om at minstelønnssetningene i § 2 - Lønnsbestemmelser heves med 3,7 % beregnet ut i fra satsene i 2016. Nye minstesatser blir som følger:

- Voksne arbeidstakere (over 18 år)
kr 169,60 per time
- Øvede arbeidstakere som har arbeidet minst 5 år i faget
kr 177,70 per time
- Unge arbeidstakere (under 18 år)
kr 119,90 per time

Partene er enige om at det generelle tillegget på kr 0,30 og et eventuelt tillegg som gis i det samordnede oppgjøret mellom LO og NHO inngår i satshevingen.

Pkt. 2.5 Matpenger m.m.

Ny sats for matpenger i pkt. 2.5 er i henhold til protokoll mellom LO og NHO kr 86,50.

Tekstendringer i overenskomsten

Pkt. 3.1.4

Partene er enige om at teksten i andre avsnitt i pkt. 3.1.4 om erfarne arbeidstakere strykes.

Naturbruksoverenskomsten

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr 1,00 pr. time fra 1. april 2018.

Økonomi

Med de endringer som er avtalt å gjennomføre i overenskomstens minstelønnsbestemmelse og akkordsatser, samt de endringer som er gjort i pkt. 2.2.2 – fagarbeidere, så er partene enige om at hele den forbundsvise potten på kr 0,30 per time med dette er benyttet.

Pkt. 2.2.1 Lønn-garantert minstefortjeneste:

Det er enighet mellom partene om at et eventuelt generelt tillegg, som følger av det sentrale oppgjøret mellom LO – NHO, legges på minstelønnsattsene dersom ikke annet blir bestemt i forhandlingene mellom LO og NHO. En eventuell justering av satsene gjennomføres av partene når lønnsoppgjøret er vedtatt.

Pkt. 2.2.2 Fagarbeidere:

Det er enighet mellom partene om at fagarbeidertillegget heves fra kr 11,- til kr 12,-.

Pkt. 2.4.2.2. og 2.4.3.2 Akkordsatser:

Forutsatt at det gis et generelt tillegg som legges på overenskomstens garanterte minstefortjeneste, er partene enige om å justere akkordsattsene i angitte punkter når lønnsoppgjøret er vedtatt.

Pkt. 2.5.3 Overtid- og skifttillegg

Ny sats for matpenger i pkt. 2.5.3 er i henhold til protokoll mellom LO og NHO kr 86,50.

Tekstendringer i overenskomsten

Partene er enige om å foreta følgende tekstendringer i Naturbruks-overenskomsten:

Punkt 2.3 Lokal lønnsfastsettelse:

I første avsnitt endres «fortjenestenivået» til «lønnsnivå».

Punkt 3.1 Arbeidstid:

I første avsnitt fjernes siste setning om at lokale avtaler om gjennomsnittsberegning av arbeidstid i tråd med AML § 10-4 og § 10-5 bør sendes Fellesforbundet og NHO Mat og Drikke.

Utvalgsarbeid

Partene er enige om å slutføre det pågående utvalgsarbeidet som ble igangsatt i tariffperioden 2016-2018. NHO Mat og Drikke og Fellesforbundet ble gitt fullmakt til å ferdigstille Naturbruks-overenskomsten i tråd med de forenklinger og moderniseringer som er foretatt i utvalgsarbeidet, og å legge dette til grunn i revideringen av Naturbruksoverenskomsten for 2018 – 2020.

Landforpleiningsavtalen

1. Lønn

Fremforhandlede tillegg gir utslag på avtaleområdet pr. 1. april 2018:

Generelt tillegg kroner 1,00 pr. time på 37,5 timers uke.

Lavlønns tillegg kroner 2,50 pr. time på 37,5 timers uke.

Forbundsvisse tilpasningsforhandlinger gir ytterligere 10 øre pr. time på 37,5 timer uke samt at det avsettes ytterligere 20 øre til 5,46% heving av tillegg på skift og helg.

Resultatet gir følgende lønsmessige utslag for ansatte på avtaleområdet:

Alle individuelle fastsatte lønninger og personlige lønninger i avtalen reguleres med minst kroner 3,60 pr. time.

Resultatet gir følgende regulering av minstelønnsatser:

Satser for unge arbeidstakere reguleres samlet med kroner 3,60 pr. time på 37,5 timers uke.

Alle minstelønnsatser reguleres samlet med kroner 3,60 pr. time på 37,5 timers uke.

Regulering av skift- og helgetillegg

Tilleggene reguleres med 5,46%.

2. Endringer i avtalen for øvrig

Feil henvisninger og skrivefeil uten realitetsendring rettes opp.

Overenskomsten for bilutleie-NHO

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr 3,80 pr. time fra 1. april 2018.

Minstelønnsatsene i § 2.1 økes tilsvarende.

Matpenger er økt til kr 86,50.

Tannteknikeroverenskomsten

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr 1,30 pr. time fra 1. april 2018.

Minstelønnsatsene i § 3.1 økes tilsvarende.

Matpenger er økt til kr 86,50.

Minstelønnsatsene ble ikke hevet som ved tidligere oppgjør.

Fellesforbundet mener dette bryter med overenskomstens tradisjon for regulering av minstelønnsatser.

Sandtakoverenskomsten

Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr 1,30 pr. time fra 1. april 2018

§ 2 Lønnsbestemmelser:

Partene er enige om at minstelønssatsene i § 2 - Lønnsbestemmelser heves med 7,6 % beregnet ut i fra satsene i 2016. Nye satser blir som følger:

Satser for minste timefortjeneste:	
Arbeidstakere ansatt 0 – 6 mndr.	Kr 183,80
Arbeidstakere ansatt 6 mndr. – 5 år	Kr 187,70
Arbeidstakere ansatt minst 5 år	Kr 193,60
Unge arbeidstakere (under 18 år)	Kr 119,90

Partene er enige om at det generelle tillegget på kr 0,30 og et eventuelt tillegg som gis i det samordnede oppgjøret mellom LO og NHO inngår i satshevingen.

§ 5 Overtidsarbeid

Ny sats for matpenger i § 5 er i henhold til protokoll mellom LO og NHO kr 86,50.

Tariffoppgjøret 2018

Stemmeseddel

over anbefalt meklingsforslag til ny tariffavtale

Jeg sier **JA** til forslaget:

Jeg sier **NEI** til forslaget:

(Stemmeseddelen vil bli forkastet hvis andre meldinger o.l. påføres)